

Határozatok Tára

JEAN RICHARD DE LA TOUR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2023. március 23.¹

C-590/21. sz. ügy

**Charles Taylor Adjusting Limited,
FD
kontra
Starlight Shipping Company,
Overseas Marine Enterprises Inc.**

(az Areios Pagos [semmisítőszék, Görögország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 44/2001/EK rendelet – Valamely tagállamban hozott határozatoknak a másik tagállamban való elismerése és végrehajtása – 34. cikk – Megtagadási okok – A megkeresett tagállam közrendjének megsértése – A »közrend« fogalma – A másik tagállam bírósága előtti eljárás folytatását vagy a bírói jogvédelemhez való jog gyakorlását megakadályozó határozat”

I. Bevezetés

1. Az Areios Pagos (semmitőszék, Görögország) által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet² 34. cikke 1. pontjának és 45. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2. E kérelmet egy olyan jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya az egyik tagállam bírósága által hozott olyan határozatoknak egy másik tagállam bírósága általi elismerése és végrehajtása, amely határozatok azzal a joghatással járnak, hogy visszatartják a másik tagállam bíróságához forduló feleket az e bíróság előtt folyamatban lévő eljárás folytatásától.

3. A kérelem alapján a Bíróságnak azt kell meghatároznia, hogy a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja értelmében közrendbe ütközőként megtagadható-e a felpereseknek – a felperesek által indított korábbi keresetet lezáró egyezségi megállapodás megsértése alapján, amely megállapodást az abban megjelölt bíróság is jóváhagyta – az ezen eljárás költségei címén kártérítés fizetésére való kötelezésének elismerése és végrehajtása.

¹ Eredeti nyelv: francia.

² HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések HL 2011. L 124., 47. o.; HL 2006. L 242., 6. o.

4. Kifejtem azokat az okokat, amelyek miatt úgy vélem, hogy ilyen helyzetben azokat az elveket is alkalmazni kell, amelyek alapján a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az „anti-suit injunction”, vagyis az olyan intézkedés, amely megtiltja valakinek, hogy más tagállam bíróságai előtt eljárást indítson vagy folytasson, nem egyeztethető össze a 44/2001 rendelet által létrehozott rendszerrel.

II. Jogi háttér

5. A 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja a következőképpen rendelkezik:

„A határozat nem ismerhető el, amennyiben:

1. az ilyen elismerés nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, ahol az elismerést kéri;”

6. Az említett rendelet 45. cikkének (1) bekezdése szerint:

„(1) Az a bíróság, amelynél a 43. vagy 44. cikk alapján jogorvoslatot nyújtottak be, kizárólag a 34. és 35. cikkben meghatározott okok egyike alapján utasíthatja el vagy vonhatja vissza [helyesen: okok egyike alapján tagadhatja meg a végrehajthatóság megállapítását vagy helyezheti hatályon kívül] a végrehajthatóságot megállapító határozatot. A bíróság késedelem nélkül határozatot hoz.”

III. Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

7. 2006. május 3-án az Alexandros T. hajó rakományával együtt elsüllyedt a dél-afrikai Port Elizabeth-öbölnél. A Starlight Shipping Company³, a hajó tulajdonosa és az Overseas Marine Enterprises Inc.,⁴ a hajó üzemeltetője kártérítést követeltek a hajó biztosítótól a biztosított káresemény bekövetkezése címén fennálló szerződéses felelősségük alapján.

8. Mivel a biztosítók ezt elutasították, a Starlight ugyanebben az évben keresetet indított ellenük Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága illetékes bírósága előtt, az egyik biztosító tekintetében pedig választottbírósági eljárást kezdeményezett. Miközben ezek az eljárások folyamatban voltak, a Starlight, az OME és a hajó biztosítói egyezségi megállapodásokat⁵ kötöttek, amelyekkel a felek közötti eljárásokat megszüntették. A biztosítók a biztosított káresemény bekövetkezése címén a biztosítási kötvényekben az Alexandros T. hajó balesete esetére előírt térítést egy megállapított határidőn belül teljeskörűen kiegyenlítették.

9. E megállapodásokat 2007. december 14-én és 2008. január 7-én hagyta jóvá az angol bíróság, amely előtt az eljárás folyamatban volt. E bíróság elrendelte az érintett ügyre vonatkozó és ugyanebből a keresetből eredő minden további eljárás felfüggesztését.

10. Az említett megállapodások megkötését követően a Starlight és az OME, valamint a többi tulajdonos és az őket törvényesen képviselő természetes személyek a Polymeles Protodikeio Peiraios (pireuszi helyi bíróság, Görögország) előtt több keresetet nyújtottak be, többek között 2011. április 21-én és 2012. január 13-án, többek között a jogi és műszaki tanácsadást nyújtó

³ A továbbiakban: Starlight.

⁴ A továbbiakban: OME.

⁵ A továbbiakban: egyezségi megállapodások. Három megállapodás készült, amelyek 2007. december 13-án, 2008. január 7-én, illetve 2008. január 30-án keltek, az utóbbit a választottbírósági eljárás keretében kötötték.

Charles Taylor Adjusting Limited⁶ ellen, amely az Alexandros T. hajó biztosítóinak védelmét látta el az angol bíróság előtt a Starlight követeléseinek tekintetében, valamint FD, az említett cég igazgatója ellen.

11. Ezekkel az új, jogellenes károkozásokon alapuló keresetekkel a Starlight és az OME mindazon vagyoni és nem vagyoni károk megtérítését követelte, amelyeket állítólag a róluk szóló valótlan és becsületsértő állítások következtében szenvedtek el, amelyekért a hajó biztosítói és azok képviselői voltak felelősek. A Starlight és az OME azzal érvelt, hogy amikor a biztosítók által fizetendő kártérítésre irányuló eredeti eljárás még folyamatban volt, és a kártérítés kifizetését a biztosítók még elutasították, a biztosítók vezetői és képviselői az Ethniki Trapeza tis Ellados (Görög Nemzeti Bank), az elsüllyedt hajó tulajdonosának jelzáloghitelezője előtt, valamint a biztosítási piacon többek között azt a hamis hírt terjesztették, hogy a hajó balesete a hajó súlyos hibáinak következménye, amelyekről a tulajdonosoknak tudomása volt.

12. 2011 folyamán, amíg az említett keresetek folyamatban voltak, a hajó biztosítói és képviselőik, többek között a Charles Taylor és FD, az említett eljárások alperesei az angol bíróságok előtt keresetet nyújtottak be a Starlight és az OME ellen annak megállapítása érdekében, hogy a Görögországban indított eljárások sértik az egyezségi megállapodásokat, és hogy a bíróságok adjanak helyt a megállapítási és kártérítési kérelmeknek.

13. Az angol bíróságok előtt valamennyi szinten lefolytatott tárgyalásokat követően az említett keresetek alapján a High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) (felsőbíróság [Anglia és Wales], Queen's Bench kollégium [kereskedelmi bíróság], a továbbiakban: High Court)⁷ bírója 2014. szeptember 26-án egy határozatot és két végzést hozott, amelyekben az egyezségi megállapodások tartalma és a bíróságot kijelölő záradék alapján a Görögországban indított eljárással kapcsolatban kártérítést, illetve az Angliában felmerült költségek megfizetését ítélte meg a felpereseknek.⁸

14. A Monomeles Protodikeio Peiraios, Naftiko Tmima (pireuszi egyesbíróság, tengeri részleg, Görögország) helyt adott a Charles Taylor és FD 2015. január 7-i keresetének, amely arra irányult, hogy e határozatokat a 44/2001 rendelet alapján Görögországban ismerjék el és nyilvánítsák részlegesen végrehajthatóvá.

15. 2015. szeptember 11-én a Starlight és az OME fellebbezést⁹ nyújtott be ezen ítélettel szemben a Monomeles Efeteio Peiraios Naftiko Tmima (pireuszi fellebbviteli egyesbíróság, tengeri kollégium, Görögország) előtt.

16. 2019. július 1-jei ítéletével e bíróság helyt adott kérelmüknek azzal az indokkal, hogy az elismerés és végrehajtás tárgyát képező határozatok a görög bírósághoz fordulást akadályozó „»kvázi« perlési tilalmakat” tartalmaznak, megsértve ezzel az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény¹⁰ 6. cikkének (1) bekezdését, valamint a Syntagma (alkotmány) 8. cikkének (1) bekezdését és 20. cikkét. Márpedig Görögországban e rendelkezések a „közrend” fogalmának lényegéhez tartoznak.

⁶ A továbbiakban: Charles Taylor.

⁷ A továbbiakban: a High Court ítéletei, a High Court végzései, valamint együtt a High Court ítéletei és végzései.

⁸ Tartalmuk részletes bemutatásához lásd a jelen indítvány 30–34. pontját.

⁹ Lásd a jelen indítvány 25. pontját.

¹⁰ Aláírták Rómában 1950. november 4-én, a továbbiakban: EJE.

17. A Charles Taylor és FD fellebbezést nyújtott be e határozattal szemben az Areios Pagoshoz (semmitőszék). Úgy vélik, hogy a High Court határozata és végzései nyilvánvalóan nem ellentétesek sem az eljáró bíróság országának közrendjével, sem az Európai Unió közrendjével, és nem sértik azok alapelveit. Arra hivatkoznak, hogy a kérelmek angol bíróságok elé terjesztését megelőzően a Görögországban indított keresetek miatti átmeneti kártérítésnek a részükre történő nyújtása nem képezi akadályát annak, hogy továbbra is a görög bíróságokhoz forduljanak és e bíróságok által biztosított bírói jogvédelmet igénybe vegyék. Következésképpen a High Court ezen határozatát és végzéseit tévedésből kezelték a „perlési tilalmakhoz” hasonló módon.

18. E körülmények között az Areios Pagos (semmitőszék, Görögország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Úgy kell-e érteni a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja és 45. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, az elismerés és a végrehajthatóvá nyilvánítás megtagadásának okát képező, »az Unió közrendjével [tágabb értelemben pedig a nemzeti közrenddel] való nyilvánvaló ellentét« kifejezést, hogy az a kifejezett »perlési tilalmakon« (anti-suit injunctions), vagyis olyan intézkedéseken kívül, amelyek megtiltják eljárásoknak egy másik tagállam bíróságai előtt történő indítását vagy folytatását, a tagállamok bíróságai által meghozott olyan határozatokra vagy végzésekre is vonatkozik, amelyek egyrészt akadályozzák és hátráltatják a felperest abban, hogy egy másik tagállam bírósága által biztosított jogvédelemben részesüljön vagy az e bíróság előtt már folyamatban lévő eljárásokat folytassa, másrészt ez valamely másik tagállam bíróságának egy meghatározott, elé terjesztett és előtte már folyamatban jogvita elbírálására vonatkozó hatáskörébe való olyan beavatkozásnak minősül, amely az Unió közrendjével összeegyeztethetőnek tekinthető? Közelebbről, ellentétes-e az Unió 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja és 45. cikkének (1) bekezdése értelmében vett közrendjével a valamely tagállam bírósága által hozott határozat vagy végzés elismerése és/vagy végrehajthatóságának megállapítása, ha e határozat vagy végzés értelmében az elismerést és a végrehajthatóság megállapítását kérők részére átmenetileg és előzetesen pénzben megtérítik a bírósági eljárás megindításából vagy az eljárás más tagállam bírósága előtti folytatásából eredő költségeket és kiadásokat amiatt, hogy:
- a) e kereset vizsgálata alapján az ügy a határozatot és/vagy végzést hozó tagállami bíróság által szabályszerűen meghatározott és jóváhagyott egyezségi megállapodás hatálya alá tartozik, és
 - b) a másik tagállam bírósága, amelynél az alperes egy új keresetet indított, kizárólagos joghatósági kikötés alapján nem rendelkezik joghatósággal?
- 2) Amennyiben az első kérdésre nemleges választ kell adni, a fent (az 1) kérdésben) említett és egy másik tagállam (Egyesült Királyság) bíróságai által hozott határozat és végzések Görögországban történő elismerése és végrehajthatóságának megállapítása a 44/2001 rendelet Bíróság által értelmezett 34. cikkének 1. pontja alapján megtagadható-e a nemzeti közrenddel való nyilvánvaló és közvetlen ellentét okán – az országban követett és fent említett alapvető kulturális és jogi felfogással és a görög jog bírói jogvédelemhez való jog lényegével kapcsolatos alapvető szabályaival (a görög alkotmány 8. és 20. cikkével, az Astikos Kodikas [polgári törvénykönyv] 33. cikkével és e jog védelme a Kodikas Politikis Dikonomias [polgári perrendtartás] 176. cikkében, 173. cikkének (1)–(3) bekezdésében, 185., 205. és 191. cikkében meghatározott elvével[...]), valamint az EJEE 6. cikke (1) bekezdésével

összhangban, így ilyen esetben mellőzhető a határozatok szabad mozgásával kapcsolatos uniós jog alkalmazása, és az ezen akadály miatt elmaradó elismerés összeegyeztethető az uniós perspektívát beépítő és támogató elképzelésekkel?”

19. A Charles Taylor és FD, a Starlight és az OME, a görög és a spanyol kormány, valamint az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket nyújtott be.

IV. Elemzés

20. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy egy tagállam bírósága megtagadhatja egy határozat elismerését és végrehajtását a közrenddel való összeegyeztetlenség miatt, azon az alapon, hogy e határozat akadályát képezi az e tagállam valamely más bírósága előtt folyamatban lévő eljárás folytatásának, miután az egyik félnek átmeneti pénzbeli kártérítést ítél meg az ezen eljárás megindítása miatt felmerült költségek címén, egyrészt azért, mert ezen eljárás tárgya egy jogszerűen kötött és az említett határozatot hozó tagállam bírósága által jóváhagyott egyezségi megállapodás hatálya alá tartozik, másrészt pedig, hogy a másik tagállam bírósága, amely előtt ezt az eljárást megindították, nem rendelkezik joghatósággal egy kizárólagos joghatósági kikötés miatt.

21. A jelen ügyben a High Court azon határozatát és végzéseit, amelyek elismerését és végrehajtását görög bíróságtól kérik, 2014. szeptember 26-án hozta meg. Az alapügyre időbeli hatály alapján a 44/2001 rendelet alkalmazandó.¹¹

22. E rendelet konkrét szabályokat tartalmaz a határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozóan, amelyekre emlékeztetni kell,¹² hangsúlyozva, hogy azokat nem mind vette át az 1215/2012 rendelet.

A. Emlékeztető az ügyre alkalmazandó elismerési és végrehajtási szabályokról

23. A 44/2001 rendelet előírja, hogy a „[v]alamily tagállamban hozott határozatot más tagállamban külön eljárás nélkül elismerik”.¹³ Ha önmagában az a kérdés képezi a jogvita tárgyát, hogy valamely határozatot el kell-e ismerni, akkor az elismerésre hivatkozó bármely fél

¹¹ A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) 66. cikke értelmében továbbra is a 44/2001 rendeletet kell alkalmazni a 2015. január 10. előtt indított eljárásokra. Ugyanez a helyzet a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás megkötéséről szóló 2020. január 30-i (EU) 2020/135 tanácsi határozat (HL 2020. L 29., 1. o.) által elfogadott, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás (HL 2020. L 29., 7. o.) 67. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján az Egyesült Királyságban hozott határozatok esetében is. A megállapodás a 185. cikke értelmében 2020. február 1-jén lépett hatályba, egy 2020. december 31-ig tartó átmeneti időszakkal (126. cikk), amelynek során e megállapodás eltérő rendelkezése hiányában az uniós jog alkalmazandó volt az Egyesült Királyságra (127. cikk).

¹² Abból az elvből kiindulva, hogy a Bíróság által az egyik jogi eszköz – ideértve a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezményt (HL 1972. L 299., 32. o.), amelyet az új tagállamoknak az egyezményhez való csatlakozásáról szóló későbbi egyezményekkel (HL 1998. C 27., 1. o., a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény) módosítottak – rendelkezéseire vonatkozóan adott értelmezés a másik jogi eszköz rendelkezéseire is érvényes, mivel ezek a rendelkezések egyenértékűnek tekinthetők, lásd: 2022. június 20-i London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association ítélet (C-700/20, EU:C:2022:488, 42. pont).

¹³ A 33. cikk (1) bekezdése. Ez a szabály az igazságszolgáltatás iránt az Unióban táplált kölcsönös bizalmon alapul, amely arra épül, hogy valamennyi tagállam tiszteletben tartja az uniós jogot, a szabály célja pedig a határozatok szabad mozgásának biztosítása (lásd: 2015. július 16-i Diageo Brands ítélet [C-681/13, EU:C:2015:471, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat]; 2019. december 12-i Aktiva Finants ítélet [C-433/18, EU:C:2019:1074, 23. és 25. pont.])

kérelmezheti annak megállapítását, hogy a határozat elismerendő.¹⁴ A határozat végrehajtása céljából a rendelet 38. cikke rendelkezik a megkeresett tagállamban a végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelemre vonatkozó eljárásról.¹⁵

24. Ebben a szakaszban nem kerül sor érdemi vizsgálatra.¹⁶

25. A 44/2001 rendelet 45. cikkének (1) bekezdése szerint a bíróságnak kizárólag az említett rendelet 43. cikkének (1) bekezdésében előírt végrehajthatóság megállapítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozat elleni jogorvoslat keretében van lehetősége arra,¹⁷ hogy a rendelet 34. és 35. cikkében meghatározott elismerést kizáró okok valamelyike alapján megtagadja a végrehajthatóság megállapítását vagy hatályon kívül helyezze az ilyen határozatot.

26. A 44/2001 rendelet 34. cikke négy általános okot határoz meg a határozat elismerésének megtagadására vonatkozóan.¹⁸ A cikk 1. pontja arra az esetre vonatkozik, amikor „az ilyen elismerés nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, ahol az elismerést kérik”. A rendelet 35. cikkének (3) bekezdése értelmében a közrendre vonatkozó vizsgálati szempont a végrehajthatósággal kapcsolatos szabályokra nem alkalmazható.¹⁹

27. A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az előtte folyamatban lévő ügy sajátos körülményeire tekintettel hogyan kell alkalmazni ezt a vizsgálati szempontot.

B. Az alapügy sajátos körülményei

28. Több, az eljárás hátterére és a szóban forgó határozatok tartalmára vonatkozó elemet érdemes kiemelni.

1. Eljárási háttér

29. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat célja valamely határozat elismerésének és végrehajtásának az ezen elismerés közrenddel való összeegyeztethetlensége miatti megtagadási okának értelmezése az alábbi sajátosságokat mutató eljárási összefüggésben:

– a Starlight által *szerződés alapján* indított perben az alapeljárás felei az angol bíróság *kizárólagos joghatóságát előíró egyezségi megállapodásokat* írtak alá;

¹⁴ Lásd az 44/2001 rendelet 33. cikkének (2) bekezdését. Ezen túlmenően, ha az elismerést valamely tagállami bíróság előtt olyan jogvitában kérik, amelynek eldöntése az elismeréstől függ, akkor e bíróság határozhat az elismerésről (lásd e cikk (3) bekezdését).

¹⁵ Ezt az eljárást az 1215/2012 rendelet megszüntette (lásd a (26) preambulumbekendést). A lefolytatott ellenőrzésre emlékeztetőül lásd: 2012. szeptember 6-i Trade Agency ítélet (C-619/10, EU:C:2012:531, 43. és 44. pont). A 44/2001 rendelet 48. cikke értelmében az olyan külföldi határozat végrehajthatóságának megállapítása, amelyet több tárgy tekintetében hoztak, korlátozható egyes olyan tárgyakra, amelyek hivatalból vagy a felperes kérelmére elkülöníthetők egymástól.

¹⁶ Lásd a 44/2001 rendelet 41. cikkét, valamint (17) preambulumbekendését.

¹⁷ Lásd a (18) preambulumbekendést. A 44/2001 rendelet 43. cikkének (1) bekezdése értelmében „[a] végrehajthatóság megállapítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozat ellen bármely fél jogorvoslatot nyújthat be”.

¹⁸ A 44/2001 rendelet 35. cikke más okokat is felsorol. Ez a biztosítási ügyekre, a fogyasztói szerződésekre, valamint a felek lakóhelyére való tekintet nélkül kizárólagos joghatósággal rendelkező bíróságra vonatkozó joghatósági feltételek tiszteletben tartására, valamint az e rendelet 72. cikkében foglalt szabály tiszteletben tartására vonatkozik. E rendelkezéseket az 1215/2012 rendelet 45. cikkének (1) bekezdése tartalmazza, és csak az egyedi munkaszerződésekre vonatkozóan terjesztették ki őket. Lásd az eljárási következmények szemléltetésére: 2014. április 3-i Weber ítélet (C-438/12, EU:C:2014:212, 54–58. pont).

¹⁹ Lásd még: 2019. január 16-i Liberato ítélet (C-386/17, EU:C:2019:24, 45. pont); illetve a jelen indítvány 53. pontja.

- a Starlight és az OME e megállapodások megkötését követően egy görög bíróság előtt *kártérítési pert* indítottak, amelynek alperesei az említett angol bíróságtól olyan határozatokat kaptak, amelyek helyt adtak a megállapítási kérelmüknek, és előlegként a görög bíróság előtti eljárás költségeihez kapcsolódó kártérítést, valamint az említett angol bíróság előtt felmerült költségek megfizetését ítélték meg számukra, és
- amint arra a Charles Taylor és FD rámutatott, e határozat elismerése és végrehajtása annak céljának megítélésétől függ.

2. A szóban forgó határozatoknak a kérdést előterjesztő bíróság által meghatározott tartalma

30. A kérdést előterjesztő bíróság kérdései a High Court határozatának és végzéseinek tartalmából erednek, amelyek alapját a Charles Taylor és FD keresete képezte.

31. Először is e határozatok kettős megállapításon alapulnak. Egyrészt azt mondták ki, hogy a Görögországban indított keresetek sértik az egyezségi megállapodásokat.²⁰ E megállapodásokat az érintett felek kötötték az angliai perben és az arra tekintettel indult választottbírói eljárásban, hogy kollektív jogellenes tevékenységben vettek részt. E megállapodások azt eredményezik, hogy a felekkel szemben, a Görögországban indított eljárások alapjául szolgálóval azonos okból indított esetleges keresetet már ezen megállapodásokkal rendezték, a közös károkozókra vonatkozó szabály szerint.

32. Másrészt a végzésekben azt is megállapították, hogy a görögországi kereseteket a kizárólagos bírósági joghatóság megsértésével indították.

33. Másodszor, két külön végzessel a Starlightot és az OME-t az alábbiak megfizetésére kötelezték:

- a High Court-nak a követelés alapját és összegét megállapító határozata²¹ alapján a Görögországban indított eljárás miatt fizetendő kártérítésre vonatkozó előleget, nevezetesen 100 000 font sterling (GBP) (hosszvetőleg 128 090 euró) összeget,²² amelyet legkésőbb 2014. október 17-én 16.30-ig kell megfizetni a 2014. szeptember 9-ig bezárólag bekövetkezett károk fedezésére, és
- az angol bíróság előtti eljárás költségei címén két összeget, nevezetesen 120 000 GBP-t (hosszvetőleg 153 708 eurót), valamint 30 000 GBP-t (hosszvetőleg 38 527 eurót), amelyeket ugyanezen határidőn belül teljes kártérítés címén kell megfizetni.

²⁰ Az angol bíróság megjegyezte, hogy az egyezségi megállapodások rendelkezései felmentik többek között a Charles Taylort és FD-t minden olyan kötelezettség alól, amely a Starlight és az OME (vagy bármelyikük) által a hajó balesetével kapcsolatban támasztott követelésekre vonatkozik, beleértve a görögországi bírósági keresetekkel kapcsolatos kötelezettségeket is.

²¹ A kérdést előterjesztő bíróság a következőképpen idézi a High Court ítéletének 83. pontját: „[A felperesek] [...] kártérítési igényt nyújtanak be [...] Az eddig felmerült költségeik [az eredeti angol nyelvű változatban »costs«] közel 163 000 GBP-t tesznek ki. A [kérelmezett] időközi kifizetés összege [...] 150 000 GBP vagy bármely más összeg, amelyet a High Court maga határoz meg.” Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat ezt követően megállapítja, hogy ebben a pontban az szerepel, hogy ebben az eljárásban más felperesek „a görög bírósági eljárások kapcsán felmerült költségeik 60%-ának megfelelő előleget” kértek. Ezenfelül az említett határozat 94. pontjában, amelyet az előzetes döntéshozatalra utaló határozat is idéz, a High Court megállapította, hogy „a megfelelő időközi kifizetés, amely a fent hivatkozott kártalanítás előlegét jelenti, 100 000 GBP”. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben megállapítja, hogy „ez a megfontolás szintén deklaratív jellegű, és a keresetlevél elbírálását követően úgy kell tekinteni, hogy a jelen ügyben kizárólag az elismerés, és nem a végrehajthatóság megállapítása a kérdés, mivel ez utóbbi csak a határozatot követő végzés vonatkozó részét érinti”.

²² A 2014. szeptember 26-i árfolyamon, lásd a jelen indítvány 13. pontját.

34. Harmadszor, további kiegészítő tényezőket tartalmaznak a High Court azon végzései, amelyek elismerését és végrehajthatóvá nyilvánítását kérték a görög bíróságoktól. A kérdést előterjesztő bíróság ezeket a következőképpen idézi fel:

- „A [High Court] két végzése a kezdetektől fogva olyan felszólításokat is tartalmaz, amelyek figyelmeztetik a Starlightot és az OME-t, valamint az őket képviselő természetes személyeket, hogy amennyiben nem tesznek eleget a végzésnek, úgy lehet tekinteni, hogy megsértették a bíróságot, és vagyonukat lefoglalhatják, velük szemben bírságot szabhatnak ki, vagy a természetes személyeket bebörtönözhetik (1–5. pont).”
 - „E végzések a következő pontokat is tartalmazzák, amelyeket a fellebbezők kérelmei sem tartalmaztak (nem kérték e részek elismerését vagy végrehajthatóvá nyilvánítását):
- »4. A Starlighttal és az OME-val szemben egy-egy kártérítési összeget megállapító határozatot hoznak.
5. Az említett kártérítéssel kapcsolatban további előleg kifizetésére irányuló kérelmet is be lehet nyújtani (ez nyilvánvalóan arra az esetre vonatkozik, amikor a görög bíróságok előtti eljárások folytatódnak, és a felperesek költségei megsokszorozódnának²³).«”
- „Az első végzés pedig ezenkívül a következő felszólításokat is tartalmazza:
- »8. [...] a Starlight és az OME – a jelen végzéshez csatolt megállapodásmintának megfelelően – köteles megállapodást kötni arról, hogy a CTa-felek^[24] mentesülnek minden kötelezettség alól azon követelések tekintetében, amelyeket a Starlight és az OME a CTa-felekkel szemben indított görögországi bírósági eljárásokban érvényesíthet, valamint a Starlight és az OME köteles az aláírt eredeti példányokat visszaküldeni a CTa-felek ügyvédeknek [...].
9. Ha a Starlightot és az OME-t nem lehet észszerű keresés útján megtalálni, vagy ha a fent említett időpontig elmulasztják vagy megtagadják a megállapodások aláírását, akkor Kay QC bíróhoz lehet fordulni annak érdekében, hogy az maga hajtsa végre az említett megállapodásokat.«”

35. Ilyen körülmények között felmerül a kérdés, hogy miként minősülnek azok a határozatok, amelyek elismerését és végrehajtását kérik.

C. A szóban forgó határozatok minősítése

36. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy annak a High Courtnak a határozata és végzései, amelynek kizárólagos joghatóságát a felek az egyezségi megállapodások keretében kötötték ki, meghatározzák e megállapodásoknak a görög bíróságok előtt folyamatban lévő eljárásra gyakorolt hatásait.

37. Kétségtelen, hogy ezek a határozatok nem közvetlenül a görög bíróságnak szólnak, és nem tiltják meg formálisan az előtte folyó eljárás folytatását. Ugyanakkor a határozatok a felek közötti egyezségi megállapodások, pénzbeli büntetések tekintetében megalapozzák a görög bíróság

²³ A kérdést előterjesztő bíróság feljegyzése.

²⁴ A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy „»CTa« a fellebbezőket jelenti”, azaz a Charles Taylort és FD-t, lásd a jelen indítvány 17. pontját.

joghatóságát, beleértve az előlegként fizetendő kártérítést is, amely elrettentő erejű, mivel összege nem végleges, és az ezen eljárás további folytatásától függ.²⁵ Ezen túlmenően, a végrehajtásuk biztosítása érdekében elválaszthatatlan szankciók és kötelezések kísérik őket.²⁶ Ezek személyesen a Starlight és az OME részére szólnak, hogy hagyjanak fel a joghatósági kikötést tartalmazó egyezségi megállapodásokkal ellentétes magatartással.²⁷

38. E tényezők összessége alapján számomra indokoltnak tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a High Court határozatát és végzéseit „»kvázi« perlési tilalomnak”²⁸ tekintse, és különösen azokra a kártérítéssel kapcsolatos határozatokra hivatkozzon, amelyek elismerését és végrehajtását kérik.

39. Következésképpen úgy vélem, hogy a kérdést előterjesztő bíróság joggal kérdőjelezi meg az említett határozatok esetleges elismerésének és végrehajtásának a 44/2001 rendelettel való összeegyeztethetőségét, oly módon, hogy a Bíróságnak a „perlési tilalmak” *meghozatalával*²⁹ kapcsolatos ítélkezési gyakorlatára hivatkozik annak érdekében, hogy abból levezesse a közrendbe ütközést mint indokot.

D. Az „anti-suit injunction” területén alkalmazandó ítélkezési elvek

1. Az egyik tagállam bírósága joghatóságának egy másik tagállam bírósága általi felülvizsgálatának összeegyeztethetelensége a kölcsönös bizalom elvével

40. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint³⁰ a joghatóságra vonatkozó uniós joggal ellentétes az, ha egy bíróság valamely féllel szemben megtiltja, hogy egy másik tagállam bírósága előtt eljárást indítson vagy folytasson,³¹ amennyiben ez sérti e bíróságnak az elé terjesztett jogvita eldöntésére vonatkozó joghatóságát. Az ilyen beavatkozás ugyanis nem egyeztethető össze a Brüsszeli Egyezmény, valamint a 44/2001 rendelet rendszerével, amely a kölcsönös bizalom elvén alapul.

²⁵ A kérdést előterjesztő bíróság ezenkívül úgy véli, hogy a költségek előzetes kiszámítása és átmeneti kártérítés címén történő megítélése lényegében rejtett szankciónak minősül.

²⁶ A 2009. február 10-i Allianz és Generali Assicurazioni Generali ítéletben (C-185/07, EU:C:2009:69, 20. pont) a Bíróság már rámutatott az „anti-suit injunctions” keretében hozott intézkedések sokféleségére.

²⁷ Lásd a jelen indítvány 34. pontját.

²⁸ Lásd e tekintetben a 2018. szeptember 19-i C. E. és N. E. ítélet 89. pontjában használt „anti-suit injunctionhoz [lenne] hasonlatos” kifejezést. (C-325/18 PPU és C-375/18 PPU, EU:C:2018:739).

²⁹ Olyan *határozatok elismerése és végrehajtása* tárgyában, amelyek megtiltják valamely félnek, hogy bizonyos kérelmeket valamely tagállam bírósága elé terjesszen, a Bíróság egyetlen ítéletet hozott (a 2015. május 13-i Gazprom ítélet [C-536/13, EU:C:2015:316]). Ez azonban a jelen ügyben nem releváns. Az ügy ugyanis egy választottbírói határozatra vonatkozott, ami arra készítette a Bíróságot, hogy – elsősorban a 44/2001 rendelet hatálya miatt, amelyből a választottbírói eljárás ki van zárva – megállapítsa, hogy sem a választottbírói határozat, sem az a határozat, amellyel azt valamely tagállam bírósága adott esetben elismeri, nem befolyásolhatja a különböző tagállamok bíróságainak egymás iránti kölcsönös bizalmát, amelyen a fenti rendelet alapul (39. pont). Ebből következik, hogy a választottbírói határozat elismerése és végrehajtása iránti eljárásra az azon tagállamban alkalmazandó nemzeti és nemzetközi jog vonatkozik, amelyben az elismerést és a végrehajtást kérték (41. pont). Ugyanebben az értelemben az 1215/2012 rendelet (12) preambulumbekzdése már hangsúlyozza, hogy ez a rendelet nem alkalmazandó a választottbírói határozatok elismerésével és végrehajtásával kapcsolatos keresetekre vagy határozatokra (lásd: 2022. június 20-i London Steam-Ship Owners’ Mutual Insurance Association ítélet, C-700/20, EU:C:2022:488, 46. pont).

³⁰ Lásd: 2004. április 27-i Turner ítélet (C-159/02, EU:C:2004:228, 27., 28. és 31. pont). Lásd még: 2009. február 10-i Allianz és Generali Assicurazioni Generali ítélet (C-185/07, EU:C:2009:69), és annak összefoglalása a 2015. május 13-i Gazprom ítéletben (C-536/13, EU:C:2015:316, 32–34. pont). A legutóbbi, de már a szülői felelősséggel kapcsolatos döntést illetően lásd: 2018. szeptember 19-i C. E. és N. E. ítélet (C-325/18 PPU és C-375/18 PPU, EU:C:2018:739, 90. pont).

³¹ A „common law” országaiban az „anti-suit injunctions” használatának kontextusáról lásd: Usinier, L., „Compétence judiciaire, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale. – Compétence. – Exceptions à l’exercice de la compétence. – Conflits de procédures. – Articles 29 à 34 du règlement (UE) n° 1215/2012”, *JurisClasseur Droit international*, LexisNexis, Párizs, 2015. október 7., 584–170. sz. füzet, 5. pont.

41. Ezenkívül a Bíróság elutasította a fenti beavatkozás igazolására felhozott különböző indokokat:

- azt, hogy a beavatkozás csak közvetett volt, és arra irányult, hogy megakadályozza az alperes által a belföldi eljárásban elkövetett eljárási visszaélést. A Bíróság megállapította, hogy az alperesnek felrótt azon magatartás visszaélésszerű jellegére vonatkozó ítélet, amely abban áll, hogy egy másik tagállam bíróságának joghatóságára hivatkozik, magában foglalja annak értékelését, hogy helyénvaló-e a más tagállam bíróságához benyújtott kereset,³² és
- a választottbírósági eljárásban való részvétel.³³

42. Ebből az ítélkezési gyakorlatból tehát az a mára kialakult általános elv következik, amely szerint valamennyi bíróság jogosult a rá alkalmazandó szabályok alapján megvizsgálni, hogy rendelkezik-e joghatósággal az elé terjesztett jogvita eldöntésére,³⁴ és valamely fél – adott esetben szankció terhe mellett – nem fosztható meg attól a lehetőségtől, hogy valamely tagállam olyan bíróságához forduljon, amely a joghatóságát felülvizsgálja.³⁵

2. A joghatóság felülvizsgálatának tilalmára vonatkozó elv alóli, az uniós jogalkotó által korlátozott kivételek

43. A Bíróság ítélkezési gyakorlata emlékeztet arra, hogy az ezen általános elv alóli kivételeket a 44/2001 rendelet korlátozott módon teszi lehetővé, hogy azok csak a határozatok elismerésének vagy végrehajtásának szakaszára vonatkoznak, és hogy azok célja a különleges vagy kizárólagos joghatóság bizonyos, kizárólag e rendeletben előírt szabályainak alkalmazásának biztosítása.³⁶

44. Így véleményem szerint ebből azt a következtetést kell levonni, hogy az uniós jogalkotó úgy ítélte meg, hogy a joghatóság felülvizsgálatának tilalmára vonatkozó elv alkalmazását nem befolyásolják a felek azon megállapodásai, amelyekben kötelezettséget vállalnak arra, hogy jogvitáikat választottbíróság elé terjesztik, vagy bíróságot jelölnek ki annak elbírálására.³⁷

³² Lásd: 2004. április 27-i Turner ítélet (C-159/02, EU:C:2004:228, 28. pont).

³³ Lásd: 2009. február 10-i Allianz és Generali Assicurazioni Generali ítélet (C-185/07, EU:C:2009:69, 27. és 28. pont); 2015. május 13-i Gazprom ítélet (C-536/13, EU:C:2015:316, 32. pont).

³⁴ Lásd: Allianz és Generali Assicurazioni Generali ítélet (C-185/07, EU:C:2009:69, 29. és 30. pont).

³⁵ Az elv és annak tág fogalmáról lásd: 2018. szeptember 19-i C. E. és N. E. ítélet (C-325/18 PPU és C-375/18 PPU, EU:C:2018:739, 90. és 91. pont). Lásd még ebben az értelemben a nemzeti határozatokat, mint például a Cour de cassation (semmissítőszék, Franciaország) első polgári tanácsának 2009. október 14-i ítéletét (08–16.369. és 08–16.549. sz.) és többek között Clavel, S., „Conflicts de juridictions – Exequatur d’un jugement étranger. – Injonction anti-suit. – Ordre public international. – Clause attributive de juridiction. – Clauses de procédure.” című kommentárjait, *Journal du droit international (Clunet)*, LexisNexis, Párizs, 2010. január, 1. sz., 146–155. o., különösen a 152. o., valamint Muir Watt, H., „La procédure d’anti-suit injonction n’est pas contraire à l’ordre public international”, *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Párizs, 2010, 158–163. o. Lásd még a High Court 2018. június 6-i Nori Holding and others v. Public Joint-Stock Company Bank Otkritie Financial Corporation ügyben hozott ítéletének 90. pontját, amelyet a Law, S. idéz, „Article 29”, Requejo Isidro, M., *Brussels I bis: A Commentary on Regulation (EU) 1215/2012*, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham, 2022., 466–483. o., különösen a 29.52. és 29.54. pont, 481. és 482. o.

³⁶ Lásd a jelen indítvány 18. lábjegyzetét.

³⁷ E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a Brüsszeli Egyezmény 17. cikke szerint a joghatóságot kikötő megállapodás azzal a hatással jár, hogy kizárólagos joghatósággal rendelkező bíróságot jelöl ki, és a 44/2001 és az 1215/2012 rendeletek ezt a szabályt „a felek eltérő megállapodásának hiányában” fenntartották.

45. A Bíróság ez utóbbi esetről még nem foglalt állást.³⁸ Véleményem szerint a választottbíróági ügyekben – az Allianz és Generali Assicurazioni Generali³⁹ ítéletben alkalmazott megoldással analóg módon – az a fél, aki valamely tagállam bíróságához fordul, úgy ítélve meg, hogy az általa elfogadott joghatósági kikötés nem alkalmazható, nem fosztható meg az őt megillető bírói jogvédelemtől.⁴⁰

46. Az „anti-suit injunctions” Unió belüli tilalmának alapja, nevezetesen a bíróságok közötti kölcsönös bizalom, valamint a 44/2001 rendelet helyébe lépő 1215/2012 rendelet külön rendelkezésének hiánya ugyanis igazolja a Bíróság ítélkezési gyakorlatának kiterjesztését azokra az esetekre, amelyekben a felek megállapodása alapján kizárólagos joghatóságot ruháztak valamely bíróságra.⁴¹ A rendelet hatékony érvényesülése ily módon biztosított.⁴²

E. Az „anti-suit injunctions” elismerésének és végrehajtásának megtagadására vonatkozó közrendi indokról

47. A 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontjában⁴³ előírt, a megkeresett állam közrendjével való nyilvánvaló ellentét értékelése *a külföldi határozat joghatásaira* vonatkozik, amennyiben azt a közrend európai fogalmára⁴⁴ tekintettel elismerik és végrehajtják.⁴⁵

³⁸ A jelenleg a Bíróság előtt folyamatban lévő Gjensidige ügyben (C-90/22) a Bíróság elé az 1215/2012 rendelet 45. cikke (1) bekezdése e) pontja ii. alpontjának értelmezése iránti kérelmet terjesztettek (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés), amelynek tárgya egy speciális nemzetközi egyezmény által szabályozott nemzetközi fuvarozási szerződésben foglalt joghatósági megállapodás, valamint ebben a konkrét összefüggésben a „közrend” fogalma (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés).

³⁹ C-185/07, EU:C:2009:69, 26. és 31. pont. A Bíróság kimondta, hogy az állami bíróság nem akadályozható meg abban, hogy megvizsgálja a választottbíróági megállapodás érvényességének vagy alkalmazhatóságának előzetes kérdését, és így az érintett fél kérelmére értékelje, hogy valamely választottbíróági megállapodás semmis, hatálytalan vagy nem teljesíthető-e. E tekintetben megjegyzem, hogy az említett ítéletet követően a szakirodalomban – a választottbíráskodás sajátos helyzete miatt – megfogalmazott kritika ellenére (lásd különösen Muir Watt, H., i. m., 3. o.) a 2015. május 13-i Gazprom ítélet (C-536/13, EU:C:2015:316) nem kérdőjelezi meg az említett ítélet alapjául szolgáló elveket. Lásd ugyanebben az értelemben a Cour de cassation (semmisítőszék, Franciaország) első polgári tanácsának 2009. október 14-i ítéletét (08–16.369. és 08–16.549. sz.), amely úgy határozott, hogy nem ellentétes a nemzetközi közrenddel azon „anti-suit injunction”, amelynek célja „az egyezmények vagy a közösségi jog hatályán kívül” egy joghatósági kikötés tiszteletben tartásának biztosítása. Az ezen ítéletre vonatkozó egyes szakirodalmi megjegyzéseket illetően lásd a jelen indítvány 35. lábjegyzetét.

⁴⁰ A felek közötti vita például arra az anyagi jogi feltételre vonatkozhat, amelynek a joghatóságot kikötő megállapodásnak meg kell felelnie, vagyis arra, hogy annak „egy bizonyos jogviszonnyal kapcsolatban felmerült vagy a jövőben felmerülő jogvitákra” kell vonatkoznia (a 44/2001 rendelet 23. cikkének (1) bekezdése). Lásd: 2015. május 21-i CDC Hydrogen Peroxide ítélet (C-352/13, EU:C:2015:335, 67. pont). Az eljáró bíróság annak ellenőrzésére is kényszerülhet, hogy a joghatósági kikötés nem tér-e el valamely kizárólagos joghatósági szabálytól, vagy hogy volt-e szándék az ettől való eltérésre, vagy hogy azt más körülmények között nem változtatták-e meg. Lásd szemléltetésképpen: Legros, C., „Commerce maritime. – Contrat de transport de marchandises. Responsabilité du transporteur”, *JurisClasseur Transport*, LexisNexis, Párizs, 2021. szeptember 25., 1269. füzet, 48. pont. Lásd továbbá a joghatósági kikötésen alapuló, joghatóság hiányát megállapító határozat elismerését és az annak érvényességére vonatkozó indokokat illetően: 2012. november 15-i Gothaer Allgemeine Versicherung és társai ítélet (C-456/11, EU:C:2012:719, 29. és 41. pont).

⁴¹ Lásd ebben az értelemben: Usinier, L., i. m., 5. pont. Lásd továbbá: Legros, C., i. m., 48. pont.

⁴² Lásd ebben az értelemben: 2004. április 27-i Turner ítélet (C-159/02, EU:C:2004:228, 29. pont); 2009. február 10-i Allianz és Generali Assicurazioni Generali ítélet (C-185/07, EU:C:2009:69, 24. pont).

⁴³ Lásd a jelen indítvány 5. és 26. pontját.

⁴⁴ Lásd: 2000. március 28-i Krombach ítélet (C-7/98, EU:C:2000:164, 25–27. pont). E fogalommal kapcsolatban lásd Nowak, J. T. és Richard, V., „Article 45”, Requejo Isidro, M., *Brussels I bis: A Commentary on Regulation (EU) n° 1215/2012*, i., 638–678. o., különösen a 45.69–45.72. pont, 666–668. o. és Mankowski, P., „Article 45”, Magnus, U. és Mankowski, P., *European Commentaries on Private International Law, Brussels Ibis Regulation*, 2. kiadás, Otto Schmidt, Köln, 2023, 842–918. o., különösen a 28. és azt követő pontok, 864. és azt követő oldalak.

⁴⁵ Lásd: P. Jenard jelentése a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezményről (HL 1968. C 59., 1. o.), különösen a 44. o.; 2009. április 28-i Apostolides ítélet (C-420/07, EU:C:2009:271, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontját szigorúan kell értelmezni, minthogy akadályt képez az említett rendelet egyik alapvető célkitűzésének megvalósítása előtt. Ezért csak kivételes esetekben alkalmazható. A Bíróság ellenőrzi azokat a korlátokat, amelyek között a tagállam bírósága e fogalom alkalmazásához folyamodhat annak érdekében, hogy ne ismerjen el valamely, más tagállam bíróságától származó határozatot.⁴⁶

49. Az eljárási közrendet illetően⁴⁷ a Bíróság tágran értelmezte az említett 34. cikk 1. pontjában szereplő fogalmat, megállapítva, hogy lehet rá hivatkozni az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében biztosított hatékony jogorvoslathoz való jog akadályozása esetén.⁴⁸

50. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság kérdése olyan, felek által kijelölt bíróság által hozott, vagyoni következményeket tartalmazó határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozik, amelyek többek között az egyezségi megállapodásokban foglalt joghatósági kikötés megsértésén alapulnak.⁴⁹ A határozatok egyebek mellett azt írják elő, hogy az egyezségi megállapodások azon felei, akik az eljárást nem az említett bíróság előtt indították, előlegként kötelesek a másik tagállamban perelt másik félnél felmerült költségekhez kapcsolódó kártérítést fizetni.

51. Az említett határozatok, amelyekhez a végrehajtásuk biztosítására irányuló intézkedések is kapcsolódnak, és amelyeket nem ideiglenes jelleggel hoztak, a görög bíróság előtti eljárás folytatása esetén további kártérítés nyújtását írják elő. Hatásaik révén tehát messze meghaladják az egyezségi megállapodások értelmezésének és a joghatóságnak a felek által e megállapodásokban kijelölt bíróság általi vizsgálatának kereteit.⁵⁰

⁴⁶ Lásd: 2012. szeptember 6-i Trade Agency ítélet (C-619/10, EU:C:2012:531, 48. és 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2016. május 25-i Meroni ítélet (C-559/14, EU:C:2016:349, 38. és 40. pont). Lásd még: 2022. június 20-i London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association ítélet (C-700/20, EU:C:2022:488, 77. pont).

⁴⁷ Lásd e tekintetben: Gaudemet-Tallon, H. és Ancel, M.-E., *Compétence et exécution des jugements en Europe, Règlements 44/2001 et 1215/2012, Conventions de Bruxelles (1968) és de Lugano (1998 és 2007)* 6. kiadás, Librairie générale de droit et de jurisprudence, collection „Droit des affaires”, Párizs, 2018, 438. és azt követő pontok, 611. és azt követő oldalak; valamint Nowak, J. T. és Richard, V., i. m., 45.82. és azt követő pontok, 671. és azt követő oldalak.

⁴⁸ Lásd ebben az értelemben: 2016. május 25-i Meroni ítélet (C-559/14, EU:C:2016:349, 44–46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Így – a jogorvoslati lehetőségek gyakorlásától függően – az eljárási közrend megsértésének minősül a védelemhez való jog nyilvánvaló megsértése (ugyanezen ítélet 48. és 50. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az „anti-suit injunctions” elismerését kizáró ezen ok alkalmazásáról lásd Mankowski, P., i. m., 31. pont, 869. o.

⁴⁹ Hangsúlyozni kell, hogy a kérdés nem a kártérítés megítélésének helyességére vonatkozik, amikor az egyik fél joghatóságot kikötő megállapodást sértett. E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy a határozat elismerésének szakaszában tilos az érdemi felülvizsgálat (lásd: 2016. május 25-i Meroni ítélet, C-559/14, EU:C:2016:349, 41. pont; 2019. január 16-i Liberato ítélet, C-386/17, EU:C:2019:24, 54. pont). Másodsor, mindazonáltal célszerűnek tűnik megemlíteni a tárgyra vonatkozó szakirodalmi vitát. Lásd egyrészt Gaudemet-Tallon, H. és Ancel, M.-E., i. m., 162. pont, 215. o., akik az uniós jogban a nemleges válasz mellett érvelnek. Lásd másrészt Brosch, M. és Kahl, L., „Article 25”, Requejo Isidro, M., *Brussels I bis: A Commentary on Regulation (EU) n° 1215/2012*, i. m., 344–374. o., különösen a 25.75. pont, 366. o., amely azokat a határozatokat idézi, amelyeket a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) 2019. október 17-én, III ZR 42/19. sz., 41–45. pont, és a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) 2007. február 23-án, 201/2007. sz., hozott, valamint Álvarez González, S., „The Spanish Tribunal Supremo Grants Damages for Breach of a Choice-of-Court Agreement”, *Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts (IPRax)*, Gieseckind, Biefeld, 2009, 29. kötet, 6. szám, 529–533. o. Megjegyzem, hogy a német határozatban, amelyre a Charles Taylor és FD hivatkozott, a felek által kijelölt bíróság kártérítési határozatát azt követően hozták meg, hogy az elsőként eljáró bíróság megvizsgálta a joghatóságát. Lásd többek között Burianski, M. kommentárját, „Damages for breach of an exclusive jurisdiction clause”, 2020. január, elérhető: <https://www.whitecase.com/insight-alert/damages-breach-exclusive-jurisdiction-clause>.

⁵⁰ E tekintetben az alapügyben felmerülhetett a 2003. december 9-i Gasser ítéletben (C-116/02, EU:C:2003:657) szereplő eljárási szabályok alkalmazásának kérdése, feltéve, hogy a perfüggőség feltételei teljesültek. A Bíróság döntésével ellentétben az uniós jogalkotó a 44/2001 rendelet átdolgozása során elsőbbséget biztosított a választott bíróságnak a joghatósága megerősítése érdekében, feltéve, hogy az 1215/2012 rendelet 31. cikkének (2) és (3) bekezdésében meghatározott feltételek teljesülnek, ideértve azt a feltételt is, hogy a jogvitával ehhez a bírósághoz forduljanak. Ez utóbbi lényeges feltételről, különösen a jelen ügyben, lásd: Usinier, L., i. m., 29. pont. E megoldásnak a 44/2001 rendelet hatálya alá tartozó helyzetekre való kiterjesztéséről lásd: Gaudemet-Tallon, H. és Ancel, M.-E., i. m., 367. pont, 534. o. Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a külföldi határozat elismerésének szakaszában a perfüggőségi szabályok be nem tartása nem akadályozza az elismerést. Lásd: 2019. január 16-i Liberato ítélet (C-386/17, EU:C:2019:24, 52. pont).

52. A High Court végzései tehát – ebbe az összefüggésbe helyezve – vitathatatlanul azzal a hatással járnak, hogy az érintett feleket a keresetüktől való elállásra kényszerítik. Ezzel közvetetten akadályát képezik annak, hogy az ügyet érdemben tárgyaló egyetlen bírósághoz lehessen fordulni, amely a 44/2001 rendelet értelmében hatáskörrel rendelkezik arra, hogy döntsön a joghatóságáról, az eljárás befejezéséről, az előtte folyamatban lévő eljárás költségeiről, valamint az ehhez kapcsolódó esetleges kártérítési igényekről.

53. Tekintettel arra, hogy e bíróság feladata az eljárás és a körülmények összességének átfogó értékelése,⁵¹ a kérdést előterjesztő bíróság véleményem szerint helyesen hivatkozik arra, hogy a High Court határozatának és végzéseinek elismerése és végrehajtása nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen az eljáró bíróság országának közrendjével, azzal érvelve, hogy sérül a kölcsönös bizalmon alapuló európai igazságügyi térségben⁵² az az alapvető elv, amely szerint minden bíróság saját joghatóságáról határoz. Emlékeztetek arra, hogy ezen elv alapján a Bíróság kimondta, hogy minden körülmények között az elvvel ellentétes az olyan határozatok meghozatala, amelyek közvetlenül vagy közvetve megtiltják egy másik tagállamban indított eljárás folytatását.

54. Másként fogalmazva, e tilalom rendszerszintű alapja miatt nem engedhető meg az attól való eltérés anélkül, hogy olyan határozathoz fűznénk joghatást, amely közvetlen eljárás keretében tiltott lett volna.

55. Ennélfogva azt javaslom, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre igenlő választ adjon, és következőképpen állapítsa meg, hogy a második kérdést nem szükséges megvizsgálni.

V. Véggöveztetés

56. A fentiekre való tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság az Areios Pagos (semmítószék, Görögország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 34. cikkének (1) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

egy tagállam bírósága megtagadhatja egy határozat elismerését és végrehajtását a közrenddel való összeegyeztethetlenség miatt, azon az alapon, hogy e határozat akadályát képezi az e tagállam valamely más bírósága előtt folyamatban lévő eljárás folytatásának, tekintve, hogy az egyik félnek átmenetileg pénzügyi kártérítést ítél meg az ezen eljárás megindítása miatt a részéről felmerült költségek címén, egyrészt azért, mert ezen eljárás tárgya egy jogszerűen kötött és az említett határozatot hozó tagállam bírósága által jóváhagyott egyezségi megállapodás hatálya alá tartozik, másrészt pedig azért, mert a másik tagállam bírósága, amely előtt ezt az eljárást megindították, nem rendelkezik joghatósággal egy kizárólagos joghatósági kikötés miatt.

⁵¹ Lásd ebben az értelemben: 2009. április 2-i Gambazzi ítélet (C-394/07, EU:C:2009:219, 48. pont).

⁵² Lásd a jelen indítvány 40. pontját.